

Japonya’da 2. Atom Bombası planlanan Kokura kenti yerine neden Nagasaki’ye atıldı? Hiroşima ile karşılaştırma

Hazırlayan : Yüksel Atakan, Radyasyon Fizikçisi, ybatakan4@gmail.com 10.08.2025

Not: Bu yazı verilen kaynaklardan ve YZ ile bir dizi yazışmalar sonucu hazırlanmıştır.

9 Ağustos 1945’te, ABD’nin B-29 tipi *Bockscar* bombardıman uçağı, ikinci atom bombasını (“Fat Man”) Japonya’nın Kokura kentine atmak üzere yola çıkmıştı. Ancak hava durumu, duman ve taktik nedenlerin birleşmesi sonucu görev Nagasaki’ye yönlendirildi.

Tarihsel olay sırası

Kokura’nın hedef olmaktan çıkarılma nedenleri:

- **Bulut örtüsü ve düşük görüş mesafesi**
 - Bombalama planı, tam isabet için radar yerine, görerek hedefleme gerektiriyordu.
 - *Bockscar* uçağı saat 09.45 civarında Kokura’ya ulaştığında kent bulutlar ve pusla kaplıydı.
 - Bu pusun bir bölümü, bir gün önce bombalamayla hedef alınan yakınlardaki Yahata kentinden yükselen duman ile sanayi yangınlarından kaynaklanıyordu.
 - **Kokura üzerinde üç sorti yapılmasına rağmen görüş düzelmedi.**
- **Zaman ve yakıt sınırlamaları**
 - Her hedef üzerinde yapılan geçiş, yakıt tüketimini artırıyor ve düşman tarafından engellenme riskini yükseltiyordu.
 - Uçak, kalkış öncesinde yaşanan yakıt pompası arızası ve Kokura üzerindeki oyalama nedeniyle zaten azalmış yakıtla uçuyordu.
- **Uçaksavar ateşi ve avcı uçağı riski**
 - Tekrarlanan geçişler sırasında Japon uçaksavarları ateş açtı ve avcı uçaklarının gelme ihtimali ortaya çıktı.
 - Daha uzun süre kalmak, bombardıman uçağının güvenliğini tehlikeye atacak ve olası bir acil inişte bombanın kaybedilmesine yol açabilecekti.
- **Yedek hedef protokolü**
 - **Görev emirlerinde Nagasaki, ikincil hedef olarak listelenmişti.**
 - Kokura üzerinde üçüncü başarısız denemenin ardından mürettebat Nagasaki’ye yönelmeye karar verdi.

Nagasaki’de sonuç

Nagasaki de kısmen bulutlarla kaplıydı, ancak kısa bir bulut aralığında, nişancı Kermit Beahan, Urakami Vadisi’ni görebildi ve saat 11.02’de bombayı bıraktı.

Hasar ve kayıplar:

- **Anında etkiler:**
 - Patlama yaklaşık 21 kiloton TNT eşdeğerindeydi.
 - Şehirdeki binaların %35’i tamamen yıkıldı, %40’ı ağır hasar gördü (U.S. Strategic Bombing Survey, 1946).
 - Urakami bölgesi neredeyse tamamen yok oldu.
- **İnsan kayıpları:**
 - 1945 sonu itibarıyla tahmini **60.000–70.000** kişi hayatını kaybetti (Hersey, 1985; Nagasaki Atomic Bomb Museum verileri).

- İlk patlamada yaklaşık **35.000** kişi öldü, **60.000'den fazla** kişi yaralandı (U.S. Strategic Bombing Survey, 1946, s. 36).
- Radyasyona bağlı hastalıklar nedeniyle sonraki aylarda on binlerce kişi daha öldü veya ağır hastalandı.

- **NAGASAKİ YIKIMINDAN RESİMLER**

- Nagasaki'de atom bombasının ardından yaşanan karayıkım (felaket) bu resimlerden görülüyor. Fotoğraflarda, 1945 sonrasında şehrin enkaz halindeki görüntülerini; Urakami Katedrali çevresini, yerle bir olmuş bölgeleri ve sivrilmiş cansız kalıntıları görüyor.

Yorum ve özet:

- **Anlık ölümler:** Patlamayla birlikte yaklaşık 40.000 kişi hayatını kaybetti. Yıl sonunda toplam ölüm sayısı, yaralanmalar ve radyasyon etkisi de göz önünde bulundurulduğunda 70.000 ile 74.000 arasına ulaştı.
- **Yaralanmalar:** Yaralı sayısı kaynaklara göre dalgalanıyor; en düşük rakam 25.000, en yüksek ve kayıtlı sayı ise 74.909.
- **Yapısal zarar:** Şehirde evlerin yaklaşık üçte biri ya tamamen yanmış ya da yıkılmış. Hedefe yakın bölgelerde özellikle yoğun hasar ortaya çıktı.
- **Yıkım oranı:** Genel olarak, kent yüzeyinin yaklaşık %44'ü büyük ölçüde yok oldu.

Aşağıdaki Çizelgede, **Nagasaki**'deki zarar ve can kaybıyla ilgili tarihsel verilerin özetleri kaynaklarıyla birlikte yer alıyor.

Can kaybı ve hasar	Sayı	Kaynak
Ölü sayısı (anında)	≈ 40.000 kişi (instant deaths)	Britannica Encyclopedia Britannica
Ölü sayısı (yıl sonu)	≈ 70.000–74.000 toplam, yaralanmalar ve radyasyon dahil	Britannica Encyclopedia Britannica I Can W
Yaralı sayısı	≈ 25.000 – 75.000 yaralı	Manhattan Engineer District raporu – 25 000 yaralı Atomic Archive ; Şehir plakası – 74 909 Wikipedia
Ev hasarları	Yıkılan/büyük oranda zarar gören: 18 409 yapı (içinde)	Şehir plakası Wikipedia
– Tamamen yanmış evler	11 574 yapı	Şehir plakası Wikipedia
– Tamamen yıkılmış	1 326 yapı (hiposantreye 1 km yakın)	Şehir plakası Wikipedia
– Ağır hasarlı	5 509 yapı	Şehir plakası Wikipedia
Kentsel yıkım oranı	Şehrin yaklaşık %44'ü yok edildi	Vikipedi – Bockscar verisi Wikipedia

HİROŞİMA İLE KARŞILAŞTIRMA

Hiroşima ile hem bombaların farklılığı hem de hasar ve ölümlerin karşılaştırması aşağıdadır:

Karşılaştırmalı Çizelge: Hiroshima ve Nagasaki

Kategori	Hiroshima (“Little Boy”)	Nagasaki (“Fat Man”)
Bomba tipi & malzemesi	Uranium-235, basit “gun-type” bomba, yaklaşık 13–16 kiloton global-peace.go.jpNuclear Museum World Nuclear Association	Plutonium-239, daha karmaşık “implosion” tipi, 21 kiloton global-peace.go.jpAtomic ArchiveWorld Nuclear Association
Ani ölümler	≈ 60.000–70.000 WikipediaReutersAP News	≈ 40.000 WikipediaReuters+1 The Times
Yıl sonu ölümleri	90.000–166.000 (bazı kaynakta 140.000) WikipediaReutersAP NewsPolitico	60.000–80.000 (yaklaşık 70.000) WikipediaReuters+1
Yaralı sayısı	≈ 50.000 Wikipedia	≈ 40.000 WikipediaThe Times
Yapı hasarı	65.000 yapı kullanılamaz hale geldi (yaklaşık %70) Wikipedia	14.000 tamamen yıkıldı, 5.400 ağır hasarlı Wikipedia+1
Yıkım alanı etkisi	1 mil (≈1,6 km) içindeki yapılar tamamen yok; dışarıda geniş çapta yıkım Avalon Project	Yaklaşık yarım mil (≈800 m) yarıçapta neredeyse tüm yapı yıkıldı; genel hasar daha sınırlı Avalon Project

Kısa Değerlendirme

- **Bomba teknolojisi ve yayılım** açısından, *Hiroshima*’daki “*Little Boy*” daha basit bir tasarıma (uranium ile) sahipti ve nispeten daha az verimliydi; oysa *Nagasaki*’deki “*Fat Man*”, plutonyum temelli, daha güçlü bir patlamayla daha karmaşık bir implosion mekanizmasına sahipti. [Atomic Archiveglobal-peace.go.jpLos Alamos National Laboratory](http://AtomicArchiveglobal-peace.go.jpLosAlamosNationalLaboratory)
- **Hiroshima**, hem ani kayıplar hem de yıl sonundaki toplam ölümler açısından daha büyük bir etkiye maruz kaldı; aynı şekilde yapısal yıkım da birçok açıdan daha genişti.
- **Nagasaki**, coğrafi yapısı ve bombanın merkezden uzaklığı nedeniyle nispeten daha sınırlı yıkıma uğramış olsa da *Fat Man* daha yakıcı ve etkili bir patlamayla büyük zarar verdi

Kaynaklar

- U.S. Strategic Bombing Survey (1946), *The Effects of Atomic Bombs on Hiroshima and Nagasaki*, s. 14–16, 36–40.
- Rhodes, Richard. *The Making of the Atomic Bomb* (Simon & Schuster, 1986), s. 710–715.
- Campbell, Richard H. *The Silverplate Bombers* (McFarland, 2005), s. 121–123.
- Nagasaki Atomic Bomb Museum — “Damage and Casualties”
- National WWII Museum — “Why Nagasaki?” <https://www.nationalww2museum.org>